

ISSN 1508-6410

MEDIATOR POLSKIEGO CENTRUM MEDIACJI

MEDIATOR

Numer 64 (1/2013) • KWARTALNIK •

Marzec 2013

POLSKIE CENTRUM MEDIACJI

KWARTALNIK "MEDIATOR POLSKIEGO CENTRUM MEDIACJI"

PRENUMERATA

Wyd. Polskie Centrum Mediacji (od 1996 r.)

Aby zaprenumerować kwartalnik należy przesłać pieniądze na rachunek:

Polskie Centrum Mediacji

Nazwa banku: VOLKSWAGEN BANK

Nr rachunku 60 2130 0004 2001 0389 0019 0002

KOSZT WYSYŁKI:

Pojedyncze numery 9.00 zł

Prenumerata półroczna 17.00 zł

Prenumerata roczna 31.50 zł

Można również zamówić numery z roku 2010 (komplety w cenie 30 zł).

Starsze numery z lat 1995–2009 do przejrzania na stronie internetowej: www.mediator.org.pl

Po przesłaniu potwierdzenia wpłaty oraz adresu do wysłania prenumeraty na adres Polskiego Centrum Mediacji lub nr faksu 22 - 692 48 16, kwartalnik prześlemy pocztą.

POLSKIE CENTRUM MEDIACJI

© Wszelkie prawa zastrzeżone łącznie z prawem do reprodukcji części lub całości kwartalnika

ISSN 1508-6410

Redakcja:

Agnieszka Majewska-Siwiek, Piotr Pniewski

Magdalena Grudziecka i Jerzy Książek – odpowiedzialni za wydanie niniejszego numeru

WYDAWCA:

POLSKIE CENTRUM MEDIACJI

Adres redakcji:

ul. Jagiellońska 58 lok. 122, 03-468 Warszawa

tel.: 22 826 06 63, fax: 22 692 48 16

e-mail: publikacje@mediator.org.pl

Opracowanie i druk:

Medgraf Sp. z o.o.

Spis treści

Informacja o prenumeracie "Mediatora"	2
Emmy Irobi <i>Sustaining and nurturing hope in a mediation process</i>	4
Główna nagroda II konkursu – mediacja najlepszy sposób na konflikt	10
Ewa Krytkowska <i>Wykorzystanie mediacji w procesie wychowania</i>	11
Finał Ogólnopolskiego Konkursu Mistrzowie Mediacji	19
Wyróżnienie II konkursu – mediacja najlepszy sposób na konflikt	20
Piotr Pniewski <i>Terapeutyczny aspekt mediacji w świetle terapii nastawionej na osobę Carla Rogersa</i>	21
Joanna Haloń-Gnutek <i>Oczy podkute szafirowym sińcem</i>	26
Ewa Sitko <i>Złota rybka</i>	29
Informacja o mediatorach Oddział we Wrocławiu	30
Oddział w Radomiu	35
Propozycje zmian w Kodeksie postępowania karnego	39

Emmy Irobi

Dr. Emmy Godwin Irobi is Mediator and member of the Polish Centrum of Mediation (PCM). He lectures at the Lazarski University and Collegium Civitas in Warsaw.

Sustaining and nurturing hope in a mediation process

Conflict is a result of bad behavior and choices individuals or groups earlier made in relationships with others in families or society. It is also a symptom that some thing wrong is happening or is about to happen that need adequate attention. Unfixed disputes have always left the debris of broken heartedness seemingly marooned in a desert of helplessness and despair because of frustration, which is heralded, into our lives.

This state of despair is manifested in a situation of unhealthy kinds of human or interpersonal interactions where there are evidences of competition, marginalization, mistreatment and insensitivity to others needs and values. However, the "silver linen" is that conflict in itself might not be too bad if channeled appropriately. In most cases what people in conflict are weeping over, might equally turn out to be what they will be rejoicing over tomorrow. Conflicts could be transformed into fertilizers for the seeds of peace and harmony in the society, lives and families if well harnessed..

In conflict resolution individual and groups behaviors changes often like the proverbial "weather cock". No mood is predominant, meaning that disputants will react to problem differently. Often parties' blind folded by their opposing views, interests and positions do not recognize chances and possibilities that abo-

und for resolution, except fighting it out with their opponents to win at all cost. What parties needed most in this dark journey through the tunnel of conflict is a sort of inspired awareness to change direction to new self-realization, a condition of mind that will help them to change their perceptions and behavior. In addition, the awake-ness that inspires disputants to change course in dispute is Hope.

This article is an attempt to understand how "hope" influences a mediation process; by using, Snyder's (1991, 2002) hope theory. If we understand this, we shall save disputants from unnecessary misery that accompany unresolved conflicts, and as well help mediators design an effective process that nurtures, and sustain hope as a platform for peace among individuals or groups in conflict. However, we believe that more research should be done to find out how to sustain hope in individuals and groups during a mediation/conflict resolution process.

Understanding hope theory

Historically, hope phenomenon has attracted the attention of early writers and philosophers. The importance of hope was evident and equally promoted in the early evangelical activities of St. Paul the Apostle in his letters to Christian believers. In his letter to the Ro-

mans, the Apostle described hope as some thing that is not seen but we keep on "waiting for it with endurance". Historical writers in the early Judeo-Christian tradition in the past centuries placed hope as one of the important values of Christianity along side with faith and charity (see Gravlee G. Scott, 2000: 461-2)

For example, Aristotle mentioned hope and hopefulness in several context but perhaps in his discussion of courage (Scott 2000). Later Christian missionaries like Martin Luther followed the doctrines of their predecessor to uphold hope dearly while emphasizing love and spiritual cleanliness (see also Snyder, 2002).

However in a situation where all hailed hope as a virtue others where abhorring it. For example, Sophocles portrayed hope as a human foible that only serves to stretch out suffering. Toeing this line was Plato who criticized those counting on hope for life describing it as a "foolish counselor". Another ancient philosopher Euripides referred to hope as a "curse upon humanity". In his own thinking Francis Bacon went a bit further by describing hope as "a good break fast, but bad supper" (as cited in Snyder, et al 2002).

Additionally, Scholars (Vroom, V. 1964; Fry, 2003) of the "expectancy theory" seem to have borrowed leaf from Apostle Paul's "unseen" idea of hope. According to Fry, (2003) "hope is a desire with expectation of fulfillment... It is a firm belief in some thing for which there is no proof, believing that, "what is desired and expected will come to pass" (712-3).

While these diverse opinions about hope will remain, later years have witnessed the growing belief in the power of hope to bring about transformation in societies and individual lives. In a bold step towards conceptualizing hope, Snyder understands hope as "a cognitive set that is based on a reciprocally derived sense of successful (a) agency (goal-directed determination) (b) pathways (planning of ways to meet goals)" (Snyder, et al., 1991;

571). Deductively, human behavior is aimed at achieving a particular set goal, and needed some thing more than pathways to bring goals to fruition. Nevertheless, goals may be either approaches or avoidance in nature, and they may range from easy to seemingly impossible" (Gum and Snyder, 2002) goals.

The Scholar (Snyder, 2000) has created a hope-scale claiming that, "higher as compared to lower hope people have greater number of goals, have more difficult goals, have success at achieving their goals, perceive their goals as challenges, have greater happiness and less distress, have superior coping skills, and report less burn out at work (Snyder, 1995: 357-8)."

Furthermore, Snyder discovered that high hope people maintain their agency and pathways when confronted with difficulties, such as an obstacle to achieving a desired goal, while low-hope individuals will abandon their goals. Snyder's theory is also premised on the cognitive assumption regarding goal achievement and beliefs "that one has the abilities to pursue goals and face obstacles, in contrast to other measures of hope that are conceptually different from hope" (Gum and Snyder, 2002: 884).

As far as mediation process is concerned understanding the hope phenomenon and how to guide disputants through the pathway of realizing their goals, and depart from conflict behavior is paramount herein. It is our argument that parties who are committed to resolve their differences peacefully are likely inspired by the power of hope and as a result predisposed to restoring strained lines of communication and relationships. If mediators understands the conditions that inspires and motivates disputants towards this "pathway thinking" (Hope), they will be able to devise strategies to sustain this energy component to use the pathways to bring about healing and transformation effect in a conflict situation.

The take-away being that it might not be enough for parties or individuals to possess ideas ("pathways") on how to address a conflict but what is also necessary for the ideas to be effective is "agency thinking" in the form of commitment or courage and affection. In this vein Michael Basch (1988: 66-7), a psychotherapist offers a plausible insight stating that "the affect attached to a particular goal moves a person to engage in behavior that that will fulfill or reach it". Our commitment and endurance forms the gateway to Hope. Individuals and groups embedded in conflict, and other problem often takes bold steps towards peaceful resolution of conflicts in order to reach anticipated goals. Moreover, the amount of "energy thinking" (faith, courage, and determination) determines how successful and hopeful their endeavor towards healing the wounds of conflict will be.

Synergy between hope and conflict

Conflicts of any kind have not made lives of many enjoyable. Instead it has lead many towards the path of destructiveness and "meaninglessness." A condition of life to which one feels that life is not meaningful and devoid of any emotional sense, that at least some of the issues and demands posed by living are not worth investing energy in. This situation of hopelessness only will exacerbate conflict because both the perceived ways and energy thinking that will lead to change of heart is blocked by negative emotions. In a situation of conflict, lack of hope is likely to militate against any decision to resolve problem satisfactorily especially if the desired goal of a party is win-lose outcome. Hence, the argument that lack of hope increases the probability of conflict while the presence of conflict signifies absence of hope in finding creative solutions.

Hope as a great dynamo motivates archenemies to take steps towards peaceful resolution

of conflict even when they might not be eager to do so. Even while individuals or groups continue to fight or quarrel among themselves within, some of them are eagerly anticipating for extrication from the conflict especially when the toll is becoming higher and unbearable. This inner stimulation to make peace is akin to the "hope that is not seen" and has the propensity to transform lives and conflict. Cognizant of Hope synergy to conflict, we posit that individuals instinctively awoken by hope, are more likely to be creative in finding alternatives (Snyder, 2002) answers to their dispute if they come to mediation. This is because these individuals will react differently, and is able to make choices that they feel might be appropriate to satisfy their demands and still be able to understand the needs of the other party. Nevertheless, individuals lacking these pathways of hope are more attracted to seek redress in either fighting or resorting to adversarial steps, such as taking opponents to the law court for redress. Oblivious of the fact that such adversarial step will not address issues underlying conflicts satisfactorily. Adversarial steps bring short-term comfort to a party but will leave the conflict flames still burning, with disrupted relationships and communication links. Good relationships and communication are prerequisites for peacemaking because of their propensity to fuel conflict.

Those embedded in conflict experience great pain, material and human losses that blocks the perception of hope and pathways for resolving conflict. The parties will not quickly give up fighting until one of them become instinctively stimulated to change persistent negative and cognitive perception of the other. Hope during conflict is awoken when disputants start sharing vulnerability and decreasing will to continue the conflict. They are inspired by hope towards alternative dispute resolution, when their goal is to make peace. In addition, when this happens the dramatic change of at-

titude that has taken place, brings about hope of a better future, capable of restoring strained relationships.

In literature, goals are realizable only with the help of "agency thinking" (Snyder, 2002) such as faith (Fry, 2003: 693) determination, endurance and vision. In a mediation process parties who fueled their goals and desire with strong agency thought like endurance are more likely to remain committed to resolving conflicts. In this vein, disputants must come to the mediation table with a vision and courage to dialogue and listen to each other rather than seeking who may be right or wrong. In other words, pathways combined with agency thought ignites the dynamo that heals and transforms conflict. Such transformation or change is possible by the intervention of a third party mediator who has the necessary skills needed to help disputants defuse their emotions and find creative ways to resolve underlying problem. Conflict is undoubtedly inevitable in a condition of hopelessness and lack of creative ideas or pathways to address contentious issues. Like in the medical profession, a sick person will seek the advice and treatment from a medical doctor, while in conflict resolution disputants willing to resolve their conflicts will meet a mediator. By training mediators are equipped with the necessary skills and strategy that will help parties restore strained relationships and broken links of communication that fuels animosity. However, for the kind of hope that heals the wound of the past to be ignited in the participants, mediators should sharpen and use their professional skills efficiently and more ethically to nurture endurance on the route of a desired goal.

Sustaining hope in mediation process

The way of awakening hope in parties during a mediation process is yet unknown to professionals in conflict resolution. More so,

this is posing great concern to conflict mediators and social professional helpers today. If we are able to discover this, we shall save people from untold pain and losses which conflict brings to many homes and societies.

Mediation as one of the strategies of conflict management is a process of "facilitated negotiation among two or more parties, assisted by a third party neutral, to resolve disputes, manage conflict, plan future transactions or reconcile interpersonal relations and improve communications" (Menkel-Meadow, 2001: p. X111).

Disputants come to the mediation table with baggage of their needs, values and emotions, and even in some cases, suggestions of how they feel the conflict will be resolved. In essence, the practice of mediation is about the choice of strategic behavior that mediators believe will facilitate the type of outcome they seek to achieve (Brett, J. M., R. Driegh., and Shapiro, D. L., 1986: 281). Moreover, in literature, it is observed that most constructive solutions to intense conflict situations are those resulting from intrinsically motivated efforts by disputants to creatively discover satisfactory solutions to their problem.

Ideal places to generate and sustain hope in parties will be the pre-negotiating template. This is referred to as "the time and tasks apart from negotiation that have the purpose of beginning, sustaining, and nourishing a peace process by changing relationships and paving the way for negotiation or other peaceful steps to resolve conflict." (Saunders, Harold 1996: 419). At this level of mediation, stakeholders separately talk to the mediator about their interests, demands and fear. If properly harnessed, the parties who have blocked pathways because of conflict will see rays of hope as they try to change their differing perception about the conflict and the other.

A mediation process that is capable of sustaining and nurturing hope in individuals or

groups is such that is well structured and organized in an unfettered environment acceptable to all stakeholders, guaranteeing a climate for dialogue where indications of power imbalance (Bercovitch Houston, 2000) among parties is resolved so that participants can air their views without any fear or domination. The preference of pre-negotiation template is that it will not only raise the desired hope of ending conflict, but also might help parties see other creative ways that can change relationships and restore respect and trust required for peaceful coexistence.

Separately discussing issues with the participants in a caucus or pre-negotiation sessions before the joint meeting, offers them a vent for their baggage of negative emotions which is necessary for confidence building and trust among stakeholders.

Emotions are powerful, and negative emotions that disputants bring along with them to mediation could be destructive if not properly managed and stemmed earlier. Our emotions are triggers of conflict and it obscures all efforts to see "pathways" or hope in resolving disputes. What this mean is that for hope to be inspired we must resist all negative emotions which handicaps us from seeing constructive ways of dispute resolution. Neutral third party mediators could come to rescue here armed with relevant skills to create fertile ground that will germinate ideas to reach a particular desired goal.

To nurture and sustain hope that leads to conflict resolution empathic listening and effective communication acumen should be used by mediators and other practitioners to manage the process. Armed with these skills, mediators are capable of diffusing fear, suspicion, and ill feeling that parties might be nursing against each other. Hope grows in the mind of individuals with the right thinking faculty. And by changing the way parties think about each other, relieves them from bad attitudes, beha-

avior and mindsets that blocks the vision of seeing the light in the tunnel.

In literature, having pathways or ideas on how to resolve a problem might not be enough for sustenance of hope in peacemaking. Our creative proposals and goal requires thought energy to nurture (see Snyder, 1995) hope and keep it alive in stakeholders. In this vein, a successful mediation is capable of sustaining hope in parties or individuals if it is grounded in endurance, faith, self-will, courage and optimism. Hope is some thing not seen but pursued, and the drive on attaining our desired goals requires some endurance and faith, which fuels our commitment to reach understanding with the other in dispute resolution process. When mediation is at the brink of impasse, and stakeholders seem to lose hope, the spirit of endurance and self-will motivates them to stick a bit longer with expectation that their efforts will yield satisfactory result.

Contrastingly, in adversarial environment, it is highly unlikely that parties are groomed to have hope in a process tailored to favor one side and keep tears on the eyes of the other. In arbitrary or court processes parties have no opportunity to participate fully, and at the end it produces a win-lose situation, further deepening hatred and animosity among disputants.

A well facilitated mediation process is capable of generating, hope, creativity and design to reach a mutually agreed solution to a problem. Individuals who have many creative ideas (pathways) to a problem have hope. The glaring light of hope is evident from the road map of conflict resolution drawn and jointly produced by stakeholders without any much interference from a third party.

Hope creates a transforming effect on individuals in conflict when the awakening that calls for change in perception is experienced. This moment of awakening could be differently experienced individually. However, individuals experiencing conflict of any kind could

glimpse at the ripe moment of hope by constant self-observation, discarding misperception that there is no light in the dark tunnel, remain creative and embracing positive thoughts of hope. Overall, sustaining hope in in-

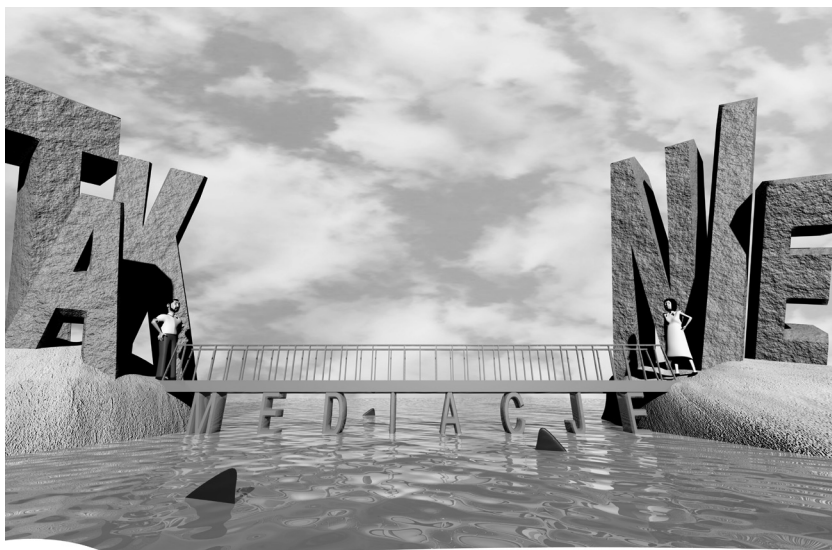
dividuals after long drawn conflict will not be successful without a hope-mediator, armed with creative pathways, distinct goals and commitment to help disputant exit their conflict environment for better life.

Literature

- Basch, F. Michael (1988). *Understanding Psychotherapy. The Science Behind the Art*. Basic Books, Harper Collin publishers. U. S. A.
- Bercovitch, J. and Houston, A. (2000). *Why Do They Do It Like This? An Analysis of The Factors Influencing Behavior in International Conflicts*, *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 44, no. 2, 2000.
- Fry, L. W. (2003). "Towards a Theory of Spiritual Leadership", in *Leadership Quarterly* Vol. 14, no. 6, 2003: 693-727.
- Gary, Jay "Interviewing High Hope Leaders". Internet: http://www.jaygary.com/hope_research.shtml.
- Gravlee, G. Scott (2002). *Aristotle on Hope*. *Journal of The History of Philosophy*, Vol. 38. no. 38, October 2000: 461-477.
- Gum, Amber and C. R. Snyder (2002). "Coping With Terminal Illness: The Role of Hopeful Thinking", *Journal of Palliative Medicine*. Vol. 5, no. 6, 2002: 883-894.
- Menkel-Meadow, C. Ed. (2001) *Mediation: Theory, Policy and practice*, Introduction. Ashgate, Dartmouth.
- Saunders, Harold (1996). "Pre-negotiation: Arenas of the peace Process," in *Managing Global Chaos*, Eds. Chester Crocker, Fen Hampson, and Pamela Aall. Washington, DC. United States Institute of Peace, press.
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holeran, S. A., Irwing, L. M., et al. (1991). *The Will and The Ways: Development and Validation of Individual Differences measure of Hope*. *Journal of personality and Social Psychology*, Vol. 60, no. 4: 570-585.
- Snyder, C. R. (2002) *Hope Rainbows of The Mind*. *Psychology Inquiry*. Vol. 13, 2002: 249-275.
- Snyder, C. R. (2000). *Hypothesis: There Is Hope*. In Snyder, C. R., Ed. *Handbook Of Hope. Theory, Measures, and Assessment*. New York: Academic press.
- Snyder, C. R (1995). *The conceptualizing, Measuring and Nurturing Hope*. *Journal of counseling and Development*, Vol. 73, no. 3: 355-360.

Główna nagroda II konkursu – mediacja najlepszy sposób na konflikt

Jolanta Jurkiewicz, Tomasz Trajdas
„Mediacja – most porozumienia”

Mediacje – most porozumienia

Wykorzystanie mediacji w procesie wychowania

Wprowadzenie

Wychowanie jest procesem społecznym, a proces ten jest zjawiskiem dynamicznym, polegającym na dokonywaniu zmian w zachowaniu. Wychowanie jest także w pewien sposób motywowane, a motywy te mogą być zarówno zewnętrzne np. przez typ kultury, różne instytucje, jak również wewnętrzne – samomotywacja.

W rzeczywistości polskiej proces wychowania uległ wielkiej dynamizacji. Dynamika ta została wywołana transformacją jaka dokonała się w Polsce na początku lat 90 i trwa po dzień dzisiejszy. Obecnie dynamika ta jest także inspirowana wejściem Polski w strukturę Unii Europejskiej, co także prowadzi do szerokich zmian w tym zakresie.

Transformacja i wejście Polski do UE postawiło ludzi w nowych układach społecznych w porównaniu do poprzedniego stanu. Pojawiły się nowe formy relacji, kontaktów międzyludzkich, kontaktów z różnymi, nowymi instytucjami, z kulturą.

Niewątpliwie też w sposób znaczący odbiło się to na zachowaniu młodzieży, bowiem inne są obecnie ich poglądy i zachowania, zmieniają się także kategorie spraw wpływających do wydziałów rodzinnych i nieletnich sądów rejonowych. Zmiany te skutkują wzrostem przestępczości wśród nieletnich. Znaczny odsetek popełnianych przez nich czynów, nacechowany jest przemocą i agresją, które nie mają żadnego uzasadnienia w przebiegu zajścia.

Duża liczba spraw, które są przedmiotem rozpoznania sądów rodzinnych i nieletnich, wynika z reakcji szkoły na niewłaściwe zachowania młodzieży. Przedstawiciele szkół zawiadamiają sądy rodzinne nie tylko o braku realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów, lecz także o czynach karalnych popełnianych przez nich w szkole. Analiza tych spraw wskazuje na to, że polska szkoła nie jest wolna od przemocy. Powstała sytuacja zmusza wszystkie zainteresowane środowiska do szukania rozwiązań, które mogłyby ograniczyć to niepokojące zjawisko.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno sąd, jak i szkoła powinny skorzystać z istniejących możliwości i uregulowań prawnych, aby znaleźć sposób na zmianę postaw tych nieletnich, którzy nie poddają się żadnym regułom, negują wszelkie wzorce zachowań, są zdemoralizowani. Należy stwierdzić, że minęły już czasy, kiedy represja uznawana była za najlepszy sposób osiągania celów wychowawczych. Nasuwa się tu również wniosek, że profilaktyka przestępczości powinna się zacząć od najwcześniejszych lat w celu wytworzenia już w dzieciach odporności na wpływy patogennego otoczenia.

Nad wymiar trafne wydaje się więc zadanie Znanięckiego, "przygotowanie jednostki do udziału w życiu społecznym polegać winno przede wszystkim na tym, aby jednostka ta wprawiała się w uczestniczeniu w takich dążeniach zbiorowych, których realizacja przyniesie

ma korzyści nie tylko tym osobnikom, którzy dążenia te podzielają, nie tylko grupie, z tych osobników złożonej, ale i innym poza obrębem danego zrzeczenia".¹

Szansę takiego radzenia sobie z problemami daje właśnie – mediacja, której celem jest rozwiązanie konfliktu, z poszanowaniem jednostki, jej praw do samostanowienia, wypowiadania się, wyrażania uczuć.

Nasuwa się więc pytanie: Jak lub co możemy w tym zakresie zrobić?

Pomóc zrozumieć

Dyrektywą przewodnią ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich jest dobro nieletniego. Z art. 3 par. 1 ustawy wskazuje, że "w sprawie nieletniego należy się kierować przede wszystkim jego dobrem, dążąc do osiągnięcia pozytywnych zmian w osobowości i zachowaniu nieletniego oraz zmierzać, w miarę potrzeby, do prawidłowego spełniania przez rodziców i opiekuna ich obowiązków wobec nieletniego, uwzględniając przy tym interes społeczny".²

Pomimo nie represyjnego charakteru przywołanej ustawy – wśród specjalistów zajmujących się problematyką nieletnich przeważa przekonanie o konieczności ostrożnego korzystania z możliwości przewidywanych tą ustawą i unikania wszczynania postępowania sądowego w sprawach nieletnich, jeżeli cele wychowawcze można osiągnąć w inny sposób. Z każdym postępowaniem sądowym łączy się bowiem niebezpieczeństwo stygmatyzacji nieletniego w jego środowisku jako "przestępcy", "zdemoralizowanego", "o złych skłonnościach" itp., co wywiera skutek przeciwny od zamierzonego, niekiedy wręcz wypychając nieletniego w rolę zgodną z tymi określeniami. Z tego też powodu ważne jest rozważenie, czy można wpłynąć na zachowanie nieletniego bez konieczności ingerencji sądu, czy można rozwiązać konflikt bez odwoływania się do środków prawnych.

Niejedna osoba zada tu pytanie: Dlaczego, skoro Sąd powołany jest do rozstrzygania spraw spornych, oceniania zgromadzonego materiału dowodowego i na jego podstawie wydawania wyroków.

W mojej kilkuletniej pracy w charakterze mediatora ds. nieletnich niejednokrotnie konfrontowałam się z sytuacją, która na pierwszy rzut oka wydawała się jasna i klarowna, a w rezultacie było zgoła inaczej. Przytoczę tu sytuację, gdzie doszło do bójki pomiędzy nieletnimi, gdzie sprawca była osoba w rzeczywistości wysmiewana i przezywana przez rówieśników. W tej młodej osobie narastało poczucie odrzucenia nie tylko przez grupę rówieśniczą, ale i nauczycieli – bowiem nikt nie chciał go wysłuchać, w rezultacie w akcie desperacji, sam wymierzył sprawiedliwość.

Uważam też, że Sąd nie jest najlepszym miejscem do podejmowania działań wychowawczych. Wpływ na taki stan rzeczy ma atmosfera, która tam panuje, pewna sztywność, oficjalność, konieczność stosowania procedur. Utrudnia to nawiązanie kontaktu z nieletnim, a w konsekwencji może prowadzić do wyboru niewłaściwego środka wychowawczego. Jakie miejsce będzie więc właściwe.

Wg mnie wybór szkoły jest najlepszym miejscem, ponieważ jest to miejsce, w którym młodzi ludzie spędzają większość czasu. Zdobywają tam nie tylko wiedzę, uczą się także wielu zachowań, kształtują własne relacje z drugim człowiekiem. Coraz częściej jednak szkoła staje się również miejscem rywalizacji, która nie zawsze przyjmuje właściwy wymiar. Sukcesy i niepowodzenia szkolne wywołują wiele negatywnych uczuć, takich jak: zazdrość, chęć zemsty, odwetu, niechęć do drugiej osoby. To powoduje, że młodzież zachowuje się wobec siebie wrogo. Dochodzi do kłótni, obmowy, wysmiewania, złośliwości. Występuje gwałtowność, agresja, a konflikty są rozwiązywane za pomocą przemocy.

Nie ulega wątpliwości, że należy wyjść naprzeciw bezradności młodzieży wobec trudno-

ści i konfliktów, w jakie popadają poprzez pokazanie, że konfliktem można zarządzać. Zrobimy to tylko wtedy kiedy pomożemy młodzieży zrozumieć przyczyny własnego zachowania, a także przedstawimy jego negatywne skutki dla drugiej osoby. Nieocenionym narzędziem może się tu okazać metoda mediacji.

Cóż to takiego – mediacja?

Idea mediacji jest od dawna znana i stosowana w świecie, zaś pomysł pracy z młodzieżą w zakresie rozwiązywania konfliktów bez przemocy wychodzi naprzeciw idei sprawiedliwości naprawczej. Uważam, że mediacja jest doskonałym, alternatywnym sposobem reagowania na niepożądane zachowania nieletnich. Jest dobrym narzędziem wychowawczym, które może wpłynąć na zmianę zachowania i postaw nieletnich, tworzy także dobry grunt do zmiany osobowości młodego człowieka.

Z mojego doświadczenia wynika, że mediację można wykorzystać w rozwiązywaniu takich konfliktów, jak: poniżanie, wyśmiewanie, przezywanie, ale też problemy związane z bójkami w szkole, drobnymi kradzieżami, niszczeniem przedmiotów należących do kolegów, czy też będących własnością szkoły, naruszaniem nietykalności cielesnej (uderzenie w twarz, kopniaki, poszturchiwanie, popychanie). Mediacja daje w mojej ocenie możliwość zrozumienia własnych czynów, uczy za nie odpowiedzialności, uwrażliwia na uczucia i prawa drugiego człowieka, uaktywnia także społeczność szkolną.

Wprowadzenie do problematyki mediacji rozpocznę od ustaleń definicyjnych, po to, by ułatwić zrozumienie cech charakterystycznych dla tego procesu, pozwalających na odróżnienie go od innych form interwencji w konflikt, prowadzonych przez tzw. trzecią stronę, takich jak rozstrzygnięcie konfliktu uczniów przez nauczyciela czy działania sądu

Pierwszym z postawionych celów będzie nakreślenie różnic pomiędzy pełnieniem roli

przez mediatora, nauczyciela czy też Sąd. Zarówno sędziowie, jak i nauczyciele, często pełnią rolę trzeciej strony w konflikcie uczniów z racji wykonywanego zawodu. Zrozumienie wspomnianych różnic jest ważne, gdyż sędziowie są niejednokrotnie przekonani o tym, że ich działalność ma charakter mediacyjny. Traktując prowadzone przez siebie działania pojednawcze pomiędzy stronami jako praktykę mediacyjną, choć w istocie próby doprowadzania do pojednania mogą odbywać się różnymi drogami i jedną z nich jest mediacja. Z kolei nauczyciele podejmujący się pełnienia roli mediatora mogą w praktyce doświadczać trudności w ustalaniu granic, pomiędzy tymi dwoma formami interwencji, które wydają się być bliskie. Na przykład, po osiągnięciu przez strony porozumienia, w określonej sprawie mogą mieć chęć "pójścia dalej" w kierunku doprowadzenia do zmian na poziomie indywidualnego zachowania ucznia. Bądź też w trakcie mediacji mogą odczuwać pokusę zamiany procesu mediacji w pouczanie w celu wyzwolenia zmiany zachowania w uczniu, czy uczniach. Wyjaśnianie, czym jest mediacja rozpocznę od podania jej definicji.

Wg Pruitta przez mediację najczęściej rozumie się "pośredniczenie w sporze, mające na celu pomoc (dwóm lub więcej) stronom w osiągnięciu wspólnego porozumienia".³ Dla mnie najbardziej precyzyjną, zawierającą więcej szczegółów, jest definicja podana przez Christophera W. Moore'a. Autor ten stwierdza, że "mediacja jest interwencją w toczące się negocjacje lub konflikt, podjętą przez akceptowaną trzecią stronę, która nie ma autorytatywnej władzy pozwalającej na podjęcie decyzji rozstrzygającej spór lecz pomaga stronom w dobrowolnym osiągnięciu przez nie wzajemnie akceptowanego porozumienia w kwestiach spornych"⁴. Definicja ta jasno określa rolę mediatora jako osoby niezaangażowanej bezpośrednio w spór, bezstronnej, biegłej w warsztacie kierowania konfliktem, ale też nie ingerującej

w sam przedmiot umów. Wg powyższej definicji to strony mają podjąć wzajemne zobowiązania i być odpowiedzialne za ich dotrzymanie. Do zadań mediatora należy: "ułatwianie komunikacji, pomoc w uświadamianiu praw każdej ze stron konfliktu, dostarczanie technik pomocnych podczas rozwiązywania sporu, formalne przewodniczenie sesjom, edukacja, wydobycie problemu przez oddzielenie emocji od sytuacji konfliktowej, sprawdzanie realności propozycji, poszerzanie źródeł informacji poprzez kontakt z ekspertami, inicjowanie i kierowanie negocjacjami"⁵.

Na przykładzie powyższej definicji wyraźnie widać, czym różni się rola mediatora od roli sędziego, czy nauczyciela. Moore określa mediatora jest niezależną trzecią stroną, która nie ma autorytatywnej władzy, pozwalającej na podjęcie decyzji rozstrzygającej spór. Ta cecha mediatora pozwala sędziemu uzmysłwić sobie, że pojednanie prowadzone przez sąd, choć w założeniu zmierza do pogodzenia zwaśnionych stron sporu, nie jest jednak mediacją, gdyż sędzia ma prawo wpłynąć merytorycznie na rozwiązanie. I choć sędzia może prowadzić działania pojednawcze pomiędzy stronami, to jednak nie osiąga tego skutku przy pomocy mediacji. Nie może być wg przedstawionej powyżej definicji mediatorem, ponieważ nie jest i nie może być neutralny, gdyż jego rolą jest strzeżenie zasad sprawiedliwości, zgodnych z regułami prawnymi i rozwiązaniami zapisanymi w kodeksie, wspieranie strony słabszej, pokrzywdzonej, itp.

Z kolei wymóg pomocy stronom w dobrownym osiągnięciu przez nie wzajemnie akceptowanego porozumienia w kwestiach spornych pozwala nauczycielom podejmującym się roli mediatora uświadomić sobie granice interwencji. Mediator ma towarzyszyć stronom sporu i ułatwiać proces porozumienia poprzez redukcję konfliktu i usprawnianie komunikacji. Zadanie nauczyciela polega natomiast na doprowadzeniu do zmiany w zachowaniu ucznia,

która spowoduje osiągnięcie przez niego zamierzonego celu. Zadanie mediatora wydaje się być dużo "skromniejsze", co nie znaczy łatwiejsze. Nie polega ono na przeprowadzeniu zmian w świadomości czy zachowaniu uczniów rozwiązujących ich osobiste, czy relacyjne problemy. Mediator dąży do uzyskania obopólnej zgody stron w sprawie stanowiącej przedmiot sporu, pomimo wstępnych niesprzyjających warunków, tj. negatywnych relacji uczniów, gniewu, dużego poczucia krzywdy, wstydu.

Droga do osiągnięcia tego celu prowadzi poprzez pomoc w "odsunięciu" na bok tych trudności tak, aby doraźnie nie przeszkadzały w rozwiązywaniu sporu. Oczywiście "ubocznym" skutkiem udziału w procesie mediacji może być wzrost świadomości osoby uczestniczącej w sporze i dokonanie zmian w swoim sposobie porozumiewania się ze światem, czy stylu rozwiązywania konfliktów. Doprowadzenie do takich zmian o trwałym charakterze nie jest jednak pierwszoplanowym działaniem mediatora. Jego zadania ograniczają się do odsunięcia na bok czynników zakłócających możliwość wypracowania wspólnej decyzji w tym konkretnym sporze, tj. oddzielenie problemu od emocji, które towarzysza konfliktowi.

Wydaje się, iż w przypadku mediacji w szkole ma to szczególne znaczenie. Pozwala każdej ze stron konfliktu "zmierzyć się z problemem", a to jest niezwykle istotne z punktu widzenia wychowawczego. Jest bowiem, w mojej ocenie, początkiem procesu, w którym sprawca uświadamia sobie prawdziwe znaczenie swojego działania, a pokrzywdzony czuje, że nie został pozostawiony sam sobie dowie się, dlaczego stał się ofiarą i będzie miał wpływ na dalszy przebieg zdarzeń.

"5" zasad

"W procesie mediacji ważnych jest pięć zasad:

- zasada dobrowolności (wola udziału obu stron w procesie);
- zasada bezstronności (mediator daje każdej ze stron równe prawa, nie preferuje żadnej);
- zasada poufności (mediator zachowuje przebieg procesu mediacji dla siebie. Na zewnątrz przekazuje tylko to, co zostanie uzgodnione i na co uzyska zgodę stron.);
- zasada akceptowalności (osoba mediatora jest bez zastrzeżeń akceptowana przez obie strony konfliktu);
- zasada neutralności (mediator jest neutralny wobec przedmiotu sporu, nie ocenia, nie sugeruje rozwiązań)¹⁶.

Przestrzeganie tych zasad jest istotne, ponieważ daje obu stronom poczucie satysfakcji. Obie strony konfliktu mają poczucie satysfakcji proceduralnej – reguły były od początku znane i zapewniły sprawiedliwość i porządek w czasie całego procesu mediacji. Odczuwają także satysfakcję merytoryczną – sporna kwestia została rozwiązana przy aktywnym udziale obu stron i w sposób przez nie wskazany. Pojawia się także satysfakcja psychologiczna – obie strony są zadowolone, że rozwiązały spór. Czują się lepiej niż przed rozpoczęciem procesu mediacji, bo mają poczucie "autorstwa" w odniesieniu do osiągniętego kompromisu. Nie ulega wątpliwości, że jeśli obie strony konfliktu będą odczuwały zadowolenie psychologiczne, to będzie im łatwiej zapomnieć o całej sprawie i skoncentrować się na sprawach bieżących.

Właściwie przeprowadzona mediacja pozwala w większości przypadków wypracować porozumienie, dzięki czemu konflikt zostaje wygaszony. W przypadku prowadzenia mediacji rówieśniczych łatwiej jest osiągnąć to porozumienie, ponieważ dzieci nie chowają długo urazy, wybaczą chętniej niż dorośli; czują silny dyskomfort, gdy są w sporze.

Warto też zauważyć, że jeżeli uczniom uda się załagodzić konflikt pomiędzy nimi, a także wzrosną ich kompetencje społeczne w zakresie

rozwiązywania konfliktów, wówczas nauczyciele będą mogli zająć się poważniejszymi sprawami wychowawczymi.

Program profilaktyczno-wychowawczy "Mediacje w szkole"

Program "Mediacje w szkole" był odpowiedzią na potrzeby nauczycieli i uczniów na zwiększającą się falę agresji w środowisku szkolnym. Zapotrzebowania na taki właśnie program profilaktyczny wynikało z ankiet jakie zostały przeprowadzone w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach średnich na terenie miasta Piekary Śląskich w 2004 r. Powyższy program polega na pomocy uczniom w rozwiązywaniu konfliktów, czy też problemów zaistniałych między nimi.

Program został skierowany do:

- uczniów
- wychowawców-nauczycieli
- uczniów-mediatorów
- rodziców

Cele programu, to:

- propagowanie idei mediacji
- wskazywanie pokojowych metod rozwiązywania sporów i kłóttni
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami
- budowanie więzi międzyludzkich
- kształtowania umiejętności przyjmowania odpowiedzialności za swoje czyny
- współdecydowanie w swojej sprawie i o sobie
- zwiększenie bezpieczeństwa na terenie szkoły, domu rodzinnego, grupy rówieśniczej

Wprowadzenie programu wymagało:

- uzyskania zgody od dyrekcji szkoły
- przeszkolenia nauczycieli, uczniów, rodziców w zakresie mediacji
- promocji idei mediacji
- wyposażenia pomieszczenia mediacyjnego
- powołania "kółka mediacyjnego"

Należy przy tym zaznaczyć, że konflikt na terenie szkoły może rozgrywać się na różnych płaszczyznach: uczeń-uczeń, uczeń-nauczyciel, uczeń-rodzic, nauczyciel-rodzic. Spotkania medacyjne prowadzi w przypadku konfliktu między uczniami: uczeń-mediator, natomiast kiedy do konfliktu dochodzi pomiędzy uczniem, a osoba dorosłą spotkanie przeprowadza mediator dorośli.

Zastosowanie mediacji w praktyce:

1. Przedstawienie na piśmie przez nauczycieli, wychowawców lub uczniów problemu stron konfliktu.

2. Uzyskanie pisemnej zgody stron na mediację.

3. Przeprowadzenie spotkania medacyjnego:

a) wyjaśnienie stronom na czym polega mediacja,

b) przedstawienie stanowisk stron,

c) znalezienie osobistego znaczenia konfliktu,

d) od przeszłości do przyszłości,

e) zadośćuczynienie za krzywdę lub szkodę.

4. Spisanie ugody.

5. Realizacja ugody.

Z mediacji uczeń może skorzystać w każdej chwili, gdy zajdzie taka potrzeba, a spotkanie medacyjne jest poufne. Protokoły z mediacji pozostają do wglądu zainteresowanych stron i mediatorów.

Poniżej przedstawię korzyści jakie niesie mediacja dla każdej ze stron:

ofiary konfliktu

> odreagowanie emocji, pozwala na bezpośrednie włączenie się do rozwiązywania własnych spraw, zapewnia szybkie zadośćuczynienie,

> pozwala na wyzbycie się lęku przed sprawcą,

> daje komfort przebaczenia,

sprawcy konfliktu

> zrozumienie wyrządzonej krzywdy,

> przyjęcie odpowiedzialności za własne

czyny,

> możliwość przeproszenia i zadośćuczynienia,

> unika stygmatyzacji,

środowiska szkolnego

> sprzyja edukacji społecznej,

> zwiększa poczucie bezpieczeństwa w szkole i środowisku rówieśniczym,

> zwiększa kompetencje społeczne uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów.

Mediacja uczy, że zaspokajanie własnych potrzeb nie może odbywać się kosztem innych osób i uczy szacunku do drugiej osoby.

Pogram od czasu jego wprowadzenia najpierw w szkołach na terenie miasta Piekary Śląskie, później Gliwice już kilkakrotnie poddany był ewaluacji i okazało się, że podstawą rozwiązania konfliktu jest nawiązanie kontaktu i uruchomienie procesu wyjaśnienia, zrozumienia oraz pojednania, a nie wymierzenie kary, która okazała się w większości mało skuteczna.

Ważne dla realizatorów programu są też wypowiedzi uczniów, nauczycieli i rodziców biorących udział w ewaluacji, poniżej przedstawiam niektóre z nich:

"Mediacja jest skuteczniejsza od kary, bo pozwala zastanowić się nad tym co zrobiłem. Usłyszeć racje drugiej strony i jej potrzeby",

"Bardzo istotne w mediacji jest to, że jest poufna. Gdyby nie było tej zasady niewielu chciałoby korzystać z mediacji. Dobrze, że tak jest",

"Dla mnie bardzo ważne w mediacji jest to, że te ziejące nienawiścią strony łagodnieją i rozmawiają ze sobą",

"Ja po latach uczestniczenia w procesie rozwoju mediacji, jestem przekonana, co do wartości mediacji i widzę jak wielu ludzi wychodzi zadowolonych, nie tylko tym, że dokonano ugody",

"[Jest to] bardzo dobrą metoda rozwiązywania konfliktów. Z resztą, jako jedna z metod, bo nie jest jedyna, ale jako metoda jest bardzo skuteczna",

"Jest to metoda, która sprowadza do jednej płaszczyzny, pokazuje że jesteśmy ludźmi mimo, iż spowodowaliśmy wypadek, zrobiliśmy komuś krzywdę. Ale udaje się jednak tutaj rozmawiać i ustalać pewien poziom porozumienia",

"Ja zawsze uważałem, że metoda rozmów jest zawsze pozytywna i potrzebna. Natomiast dużo osób kończy rozmowę podnosząc głos, wychodząc i trzaskając drzwiami, a jest to zawsze nieskuteczne".

Wszystkie powyższe wypowiedzi wskazują, że mediacja uczy brania odpowiedzialności za swoje poczynania, rozwija umiejętności komunikowania się skonfliktowanych stron, a od strony społecznej daje to, o czym z pełnym przekonaniem mówił jeden z rodziców:

"Nie dość, że pomoc ludziom w wyniku rozwiązania pewnego konfliktu, bo to wpływa później na ich życie, na ich rodziny, to własna satysfakcja i jakby zmniejszenie się napięcia społecznego, jakby socjalizujemy się wzajemnie w społeczeństwie, czyli uczymy się normalności".

Zakończenie

Przemyślenia młodzieży, nauczycieli i rodziców nauczyły mnie dużo pokory. Ponadto zyskałam wiele cennego doświadczenia i wiedzy na temat tego jak postrzegana jest mediacja i co daje drugiemu człowiekowi.

Tak więc wykorzystanie mediacji wydaje się być istotnym narzędziem w kształtowaniu wzajemnej komunikacji nauczyciela z uczniem, a także mogłoby wygasić szereg społecznych zachowań u młodzieży. Pozwala także młodzieży w sposób dojrzały rozstrzygać własne konflikty, a nauczycielom pomagać zadbać o własny realny autorytet w oczach uczniów i ich rodziców.

W mediacji brany jest pod uwagę bardzo ważny aspekt wychowawczy – branie odpowiedzialności za podejmowane przez młodzież, dorosłych decyzje i zachowanie. To osoby będące

w konflikcie są wspierane w znalezieniu satysfakcjonującego obie strony rozwiązania, stając przed koniecznością decyzji i wyboru, co w konsekwencji zobowiązuje do wypełnienia wspólnie ustalonych warunków. Konieczność przyjrzenia się i odczucia konsekwencji swojego zachowania w życiu staje się impulsem do zmian i poszukiwania alternatywnych rozwiązań sytuacji konfliktowych. Młodzież jest w stanie się tego nauczyć i przenieść "dobre nawyki" w dorosłe życie o ile My dorosli jej to umożliwimy.

Szczególne zadanie jawi się tu właśnie w pierwszej kolejności przed władzami szkoły i nauczycielami, bowiem to od ich zgody będzie zależało czy mediacja będzie promowana na terenie ich placówki. W drugiej kolejności zależeć to będzie od rodziców, tj. od tego czy w sposób aktywny będą wspierać władze szkoły i nauczycieli w uczeniu swoich dzieci alternatywnych form rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Uważam, że jest to możliwe. Poniżej przedstawię swoje propozycje, które są jednocześnie wnioskami:

- konstruowanie programów mediacji rówieśniczej na terenie szkół, które jednocześnie organizować będą działania wychowawcze, ukierunkowane na rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów związanych z porozumiewaniem się i konfliktami,
- w ramach działań poradni pedagogiczno-psychologicznych podejmowanie psychoedukacji nauczycieli, rodziców i uczniów, w celu włączenia w/wm grup do tworzenia różnych form rozwiązywania konfliktów w społeczności szkolnej,
- przygotowując i doskonaląc nauczycieli do pracy wychowawczej w dotyczącej rozwiązywania konfliktów, warto uwzględnić edukację prawną, poszerzoną o ADR (alternatywne metody rozwiązywania konfliktów),

- opracowanie i upowszechnianie przykładów tzw. dobrej praktyki, polegającej na racjonalnym i zgodnym z przepisami realizowaniu programów rozwiązywania konfliktów w szkole – myślę, że szczegól-

nie interesujące będą tu programy realizowane na wczesnych etapach edukacji szkolnej, bowiem jak zostało to już wcześniej podniesione w niniejszej pracy – wychowanie to proces.

Przypisy

- 1 Znanięcki F., Socjologia wychowania, Tom I Warszawa 1928, Tom II 1930
- 2 Ustawa o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, Dz. U. z 2011 nr 191 poz. 1134
- 3 Gmurzyńskiej E., Morka R., Mediacje. Teoria i praktyka, Oficyna a Wolters Kluwr business, Warszawa 2009, s. 65
- 4 Moore Ch., Praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2009, s. 15
- 5 Moore Ch., Praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2009, s. 17
- 6 Waszkiewicz P., Zasady mediacji, [w] red. E. Gmurzyńska, R. Morka, Mediacje, Teoria i praktyka, Oficyna a Wolters Kluwr business, Warszawa 2010, str. 94-03

Bibliografia:

- Gmurzyńska E., Morka R., Mediacje. Teoria i praktyka, Oficyna a Wolters Kluwr business, Warszawa 2009
- Gójska A., Huryn W., Mediacja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, C. H. Beck, Warszawa 2007
- Moore Ch., Praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2009
- Schultz D., S. E. Schultz, Psychologia a wyzwania dzisiejszej pracy, PWN, Warszawa 2002
- Steward J., Mosty zamiast murów, PWN, Warszawa 2006
- Sztopmka P., Socjologia, ZNAK, Warszawa 2010
- Ury W., Dochodząc do zgody, Biblioteka Moderатора, Taszów 2006
- Waszkiewicz P., Zasady mediacji, [w] red. E. Gmurzyńska, R. Morka, Mediacje, Teoria i praktyka, Oficyna a Wolters Kluwr business, Warszawa 2010
- Zajączkowski A., Rzecz o socjologii, Lektura Pierwsza, Semper, Warszawa 1993
- Znanięcki F., Socjologia wychowania, Tom I Warszawa 1928, Tom II 1930
- Ustawa o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, Dz. U. z 2011 nr 191 poz. 1134

Finale Ogólnopolskiego Konkursu Mistrzowie Mediacji

W 2009 roku, Katarzyna Ruzik, ówczesny wiceprezes ds. działalności naukowej ELSA Poland, wraz z Magdaleną Grudziecką i Jerzym Książkiem, reprezentantami Zarządu Głównego Polskiego Centrum Mediacji, wspólnie stworzyły założenia programowe oraz regulamin konkursu dla studentów prawa – "Mistrzowie Mediacji". Konkurs, w ramach wspólnej zabawy, byłby poligonem do szlifowania umiejętności mediacyjnych studentów prawa, a zarazem motywacją ich rozwoju zawodowego.

Pierwszy Finał Ogólnopolskiego Konkursu Mistrzowie Mediacji udało się zrealizować w 2013 roku. Było, to wspólne przedsięwzięcie Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA Poland, kancelarii K&L Gates Jamka sp. k. oraz kancelarii MDDP Sobońska Olkiewicz i Wspólnicy oraz Polskiego Centrum Mediacji.

Konkurs skierowany jest do studentów prawa wszystkich lat studiów, którzy mogą zgłosić swój udział jako 3-6 osobowy zespół. W etapie eliminacji każda drużyna opracowuje własny scenariusz z zakresu prawa gospodarczego lub handlowego, zaś podczas finału realizuje jednogodzinną symulację mediacji na podstawie sporządzonego przez siebie wcześniej scenariusza.

16 kwietnia 2013 roku w gmachu Ministerstwa Sprawiedliwości odbył się uroczysty finał I edycji Ogólnopolskiego Konkursu Mistrzowie

Mediacji. W czasie finału trzy, wyłonione wcześniej, najlepsze drużyny przedstawiły na żywo symulację przygotowanego wcześniej postępowania mediacyjnego. Po wysłuchaniu wszystkich finalistów, jury złożone z wybitnych specjalistów prawa i mediacji, wyłoniło zwycięzców – drużynę reprezentującą Uniwersytet Warszawski, w której skład weszli: Jacek Czarnecki, Konrad Oleszczuk i Katarzyna Cukierska.

Zwycięzcy otrzymali nagrodę pieniężną ufundowaną przez partnerów projektu, nagrody książkowe ufundowane przez wydawnictwo Wolters Kluwer i Ministra Sprawiedliwości oraz vouchery na kursy organizowane przez C. H. Beck. Pozostali finaliści otrzymali nagrody książkowe.

Konkurs "Mistrzowie Mediacji", objęty patronatem Ministra Sprawiedliwości, ma na celu propagowanie mediacji, jako bardziej efektywnej metody rozwiązywania sporów. Organizatorzy mieli też na uwadze praktyczny aspekt wydarzenia, motywujący młodych mediatorów do wzajemnej rywalizacji w konkursie, celem rozwoju swojego warsztatu – aby dbać o umiejętności mediatorów, ponieważ w dużej mierze to od ich profesjonalizmu zależy pomyślność każdej mediacji, a tym samym i efektywniejsze działanie polskiego wymiaru sprawiedliwości i lepsze funkcjonowanie polskiego społeczeństwa.

Wyróżnienie II konkursu – mediacja najlepszy sposób na konflikt

Anna Łaboń, Małgorzata Jakubowska
– „Życie z mediacją, to inna bajka”

Terapeutyczny aspekt mediacji w świetle terapii nastawionej na osobę Carla Rogersa

Mediacja w Polsce ma stosunkowo krótką historię, która sięga zaledwie 15 lat wstecz. Przez pierwsze lata mało kto korzystał z możliwości skierowania sprawy z sądu do mediacji, ponieważ nikt o takiej możliwości obywateli nie informował. Jednak z czasem, w miarę praktyk i kolejnych spraw kończących się ugodą z dala od sprawiedliwości retributywnej, sprawa nabierała rozgłosu, a mediacja stawała się coraz bardziej popularna. Taka kolej rzeczy była nieunikniona, jako iż praktycznie jedyny minus postępowania mediacyjnego jest taki, że nie daje ono stuprocentowej pewności pozytywnego zakończenia i zawarcia ugody – w takich przypadkach sprawa wraca sądu, lub kieruje się ją do kolejnej mediacji. Nie zmienia to jednak faktu, że możliwość skierowania sprawy sądowej do mediacji znacznie odciążała sądy, podniosła ogólne zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, przyczyniła się do zmian w polityce karnej, czy wreszcie pozwoliła na częściowe zrezygnowanie z ograniczania wolności zmniejszając koszty oraz przyczyniając się do ograniczenia liczby przestępstw (Lewicka, 2010).

Korzyści płynących z mediacji dla instytucji państwowych jest dużo, ale pożytek społeczny jest jeszcze większy. Mediacja przyczynia się znacznie do poprawienia ogólnego zaufania w stosunkach społecznych. Szerzy ideę sprawiedliwości naprawczej, wedle której następstwem popełnienia przestępstwa nie jest kara,

lecz naprawienie lub zrekompensovanie poczynionej szkody, co wiąże się z aspektem resocjalizacyjnym i wychowawczym mediacji, a w niektórych sytuacjach nawet profilaktycznym.

Aspekt resocjalizacyjny związany jest mocno ze zmniejszeniem (bądź całkowitym zlikwidowaniem) kary sprawcy poprzez zadośćuczynienie szkód ofierze. Naprawienie wyrządzonej szkody sprzyja reintegracji z innymi obywatelami, nawiązywaniu z nimi pozytywnych relacji oraz ogólnej readaptacji pomagając sprawcy na odnalezienie własnego, nie kolidującego z dobrem innych ludzi, miejsca w społeczeństwie. Pozwala także uniknąć stygmatyzacji poprzez częściowe utożsamienie się sprawcy nie tylko ze swoim wcześniejszym złym czynem, ale także z działaniami późniejszymi, mającymi na celu naprawienie wyrządzonych przez siebie szkód. Takie praktyki pozwalają spojrzeć na swój występek z zupełnie innej strony. Utwierdzają postawę, że współpraca i czynienie dobra są właściwe i dają znaczące, wartościowe efekty, zwiększając tym samym szansę na uniknięcie dopuszczenia się przez sprawcę podobnych zachowań w przyszłości.

Aspekt wychowawczy z kolei wiąże się z możliwością poznania przez sprawcę skutków i skali wyrządzonych przez siebie krzywd, co rozwija odpowiedzialność i empatię, a tym samym także umiejętności społeczne, takie jak aktywne słuchanie i rozumienie potrzeb in-

nych ludzi oraz umiejętność rozpoznawania i wyrażania własnych potrzeb i emocji.

Następny aspekt to aspekt profilaktyczny i dotyczy on w większym stopniu osób młodszych, choć występuje również u dorosłych. Udział w procesie mediacyjnym, jak też uczestnictwo w lekcjach z mediacji rówieśniczych, rozwija u ludzi umiejętności społeczne i interpersonalne, co w przyszłości skutkuje zawieraniem zdrowszych relacji i sprawniejszym radzeniem sobie z napotkanymi konfliktami. Takie praktyczne (bądź teoretyczne w przypadku zajęć) doświadczenia rozwijają umiejętności podejmowania decyzji, umiejętności językowe oraz szereg wielu innych, czyniących młodego człowieka bardziej otwartym, świadomym i pewniejszym w późniejszym dorosłym życiu.

Moim zdaniem istnieje jeszcze kolejny, bardzo ważny aspekt mediacji, który nazwałbym aspektem terapeutycznym. Mediacja doprowadza do wewnętrznej przemiany obu stron konfliktu, szczególnie, gdy dojdą do porozumienia. W trakcie mediacji zachodzą rozmaite procesy uwydatniające samopoznanie, samodoskonalenie oraz wewnętrzny rozwój moralny (Lewicka, 2010). Według A. Zienkiewicz udział w procesie mediacyjnym przyczynia się do rozwoju u uczestników ich samoświadomości, pozytywnej samooceny, szacunku wobec siebie, pewności siebie, wiary we własne siły, kreatywności, samodzielności oraz ogólnej autonomii. Oprócz tego mediacja wspomaga rozwój rozmaitych umiejętności takich jak np. umiejętność komunikacji, autoprezentacji, empatii, asertywności, współpracy, czy nawet stosowania perswazji. Innym bardzo ważnym elementem, który jest rozbudzany poprzez udział w mediacjach to świadomość potrzeby wybaczenia, przeproszenia i respektowania norm społecznych (Lewicka, 2010), które to z kolei przyczyniają się do budowania i umacniania tożsamości społecznej osób biorących w nich udział.

Terapeutyczny wpływ mediacji na osoby w niej uczestniczące miejscami przypomina

wpływ procesu psychoterapeutycznego na pacjentów terapii nastawionej na osobę Carla Rogersa. Podejście to jest w założeniach bardzo proste, bo stawia przede wszystkim na wolność i samostanowienie osoby (co jest też ważną cechą mediacji) i samodzielną samorealizację jednostki pod okiem terapeuty (w mediacjach samodzielnym dialog i rozwój pod okiem mediatora), który pozostaje odrębny i nie wkręca się w zachodzący proces. Od osoby go prowadzącej wymaga się względnie niewiele, bo zaledwie kompetencję na trzech płaszczyznach podtrzymujących kontakt. Tymi trzema koniecznymi i wystarczającymi warunkami dotyczącymi relacji pacjent-terapeuta w takiej terapii są: empatyczne zrozumienie klienta, bezwarunkowa akceptacja uczuć klienta oraz spójność lub inaczej kongruencja osoby terapeuty (Rogers, 1989).

Empatyczne rozumienie jest jedną z umiejętności, których strony podczas mediacji się uczą i poprzez praktykę w procesie szlifują ją do osiągalnego dla nich stopnia. Jest ona niezbędna do postępu procesu mediacyjnego, ponieważ jest podstawą zrozumienia drugiej strony, jej uczuć i potrzeb, celem wypracowania solidnej ugody na papierze, ale i w głowach stron. Empatia jest też podstawą samej komunikacji, nad której porządkiem czuwa mediator – ułatwia ją na różne sposoby, znosi wszelkiego rodzaju bariery komunikacyjne lub otwiera nowe kanały komunikacji, dba o kulturę wypowiedzi nadawcy i o to aby były one w pełni zrozumiałe dla odbiorcy. Prawda jednak jest taka, że to nie od mediatora zależy postęp w rozwiązywaniu konfliktu, lecz od stron uczestniczących – to one, jeżeli zależy im na jak najlepszym rozwiązaniu, muszą same próbować swoich sił w empatyzowaniu i rozumieniu drugiej strony, bo bez tego wysiłku porozumienie może być powierzchowne i na dłuższą metę nieskuteczne. Poczucie osobistego zrozumienia sprawia, że ludzie bardziej sobie ufają, chętniej się otwierają, precyzyjniej wyrażają swoje potrze-

by, które dogłębnie zrozumiane mogą być tylko dzięki empatii. Następnie takie jasno rozpoznane potrzeby można starać się zaspakajać. Osoba powinna najpierw odnaleźć się w obecnym momencie, aby mogła ruszyć dalej (Rogers, 1989). To właśnie empatia drugiego człowieka często pomaga nam się odnaleźć, tak abyśmy mogli swobodnie się rozwijać, a przecieć o to właśnie chodzi w mediacji. Warto tu wspomnieć, że gdy w procesie brakuje empatii, mediator sam może wyrażać współczucie i empatię wobec potrzebującej tego strony. Takie uzupełnianie procesu może bardzo wiele do niego wnieść, o ile jest to robione odpowiedzialnie. Przede wszystkim mediator musi umieć dobrze ocenić sytuację oraz zadbać o swoją odrębność. Bez tych dwóch umiejętności empatia ze strony mediatora może uczynić więcej szkód niż dobrego, więc na takie praktyki mogą sobie pozwolić jedynie doświadczeni mediatorzy. Empatyzowanie, przy jednoczesnym trzymaniu na wodzy swojej osoby i procesu jest rzeczą trudną, aczkolwiek wykonalną. Wymaga długotrwałego treningu, tak jak bycie dobrym mediatorem.

Następny element – akceptacja – jest bardzo trudnym elementem w mediacjach. Często na początku jest on silnie zachwiany, co motywuje mediatora do bardziej czynnego dbania o jego pojawienie się i równowagę. Podobnie jak z empatią, pojawienie się akceptacji (zależnie od rodzaju mediacji) nie jest konieczne, ale gdy występuje bardzo uwytadnia proces. Aby tak się stało, mediator dba o dobrą relację między stronami, a szczególnie o ich równość wobec siebie, która taką akceptację wypracować pomaga. Gdy zauważa, że jest ona zachwiana, interweniuje i ją przywraca. Taka właśnie równość obu stron w konflikcie pozwala na późniejsze zachowanie zdrowego dystansu do różnic, które je dzielą, uwytadniając rzeczy wspólne, które je łączą. Takie przemiany wymagają oczywiście od stron długotrwałego wysiłku i ciężkiej pracy, ale są osiągalne, w czym poma-

ga osoba mediatora. Dodatkowo neutralny mediator, gdy występuje widoczny problem z akceptacją na sesji, opierając się na zbudowanym wcześniej autorytecie, może sam dawać akceptację stronom – oczywiście do stopnia w którym działa to w interesie obu stron. Akceptacja w procesie sprawia że każda ze stron czuje się rozumiana, bezpieczna i swobodna, co pozwala jej na śmiało odkrywanie przed drugą stroną i mediatorem, a może i nawet przed samym sobą, swoich potrzeb, uczuć i myśli. Niejedna mediacja zakończyła się ugodą bez większej akceptacji u stron. Myślę jednak że mediator, poprzez zatroszczenie się o moc akceptacji na sesji, może bardzo wiele wnieść do procesu i pozwolić stronom na znacznie więcej niż pogodzenie się.

Ostatni element – spójność i autentyczność prawie w całości, jeżeli musi, może być realizowany przez mediatora. Spójność zachowania, uczuć i myśli jest niełatwą sprawą, wymagającą wieloletniej praktyki, jednak taka silna, intuicyjna autentyczność wywala u ludzi będących w kontakcie z taką postawą cały wachlarz pozytywnych uczuć i procesów.

Często osoby korzystające z mediacji z różniejszych powodów nie mają siły na spójność swoich zachowań z uczuciami i myślami. Często w mediacjach bywa to też po prostu niepotrzebne. Ludzie przychodzą na mediację się dogadać, a nie być szczerymi. Dlatego wymaganie takiej szczerości od klientów, byłoby myślę czymś za daleko idącym. Jednak prawdziwość jest taka, że tego typu zachowania prowokują podobne u ludzi obcujących z nimi. Także do niczego nie zmuszając, mediator, dając przykład dojrzałej, autentycznej, szczerzej i spójnej wewnętrznie postawy, jest w stanie wyrzec utajony wpływ na strony w mediacji, prowokując je w ten sposób do własnych prób szczerości. Taka postawa przyczynia się również do stworzenia atmosfery bezpieczeństwa i zaufania, co pomaga klientom na więcej szczerości i większą swobodę. Do-

datkowo mediator może, poprzez wnikliwą obserwację i kompleksowe wnioskowanie, rozpoznawać kiedy klient zachowuje się nie-spójnie i jeżeli miałyby to służyć procesowi, może zwrócić jego uwagę na fakty. Nawiązanie do takiego prawdziwego stanu rzeczy i emocji wyzwala w ludziach potrzebę odniesienia się do niego, zależy wtedy od człowieka czy robi to czy nie, ale uświadamiając go, nie pozostawia go obojętnym. Świadomość rzeczy jest wstępem do ich wyrażania, które następuje gdy osoba jest gotowa, dlatego należy dać jej też wystarczająco miejsca i przestrzeni, aby, gdy będzie gotowa, mogła się spokojnie określić w tej przeciw ważnej dla siebie sprawie. W takich sytuacjach nawiązują się prawdziwe dyskusje o faktycznych odczuciach, wychodzą na jaw prawdziwe potrzeby, które są kluczem do rozwiązania problemu i niesamowicie popychają proces mediacyjny do przodu.

Wygląda na to, że wszystkie potrzebne elementy z terapii rogersowskiej są w pewnym stopniu zawarte także w procesie komunikacyjnym mediacji, a sam mediator jest w stanie swoją osobą uzupełniać proces, aby elementów tych było jak najwięcej, a tym samym żeby udział w sesji mediacyjnej był na uczestników prawdziwie rozwojowy i pozostawiał wyraźny pozytywny ślad na psychice. W ten sposób na pewnym etapie mediacji, może pojawić się równoległe działający proces terapeutyczny, w którym to na zmianę pacjentem jest jedna strona konfliktu, a terapeutą druga strona oraz mediator będący swojego rodzaju "dopełnieniem", pilnującym warunków (trzech wcześniej opisanych ale i pozostałych zasad występujących w mediacji) w procesie aby były one możliwie sprzyjające rozwojowi osób weń uczestniczących. Takie warunki terapeutyczne zapewniają jednostce także wolność psychiczną oraz psychiczne bezpieczeństwo. Oba te elementy działają stymulująco na rozwój kreatywności (Rogers, 1989), która to z kolei

mocno przyczynia się do wypracowywania rozwiązania w procesie mediacyjnym. W twórczości bardzo ważny jest produkt, jako iż same twórcze myślenie do niczego nie prowadzi. Produkt (w przypadku mediacji postęp w wypracowywanym porozumieniu) i związany z nim proces (odkrywanie porządku w swoim doświadczeniu) daje dużą satysfakcję uczestnikom, która motywuje ich do dalszej aktywnej partycypacji w mediacji. Proces twórczy charakteryzuje się dodatkowo tendencją osoby tworzącej do samourzeczywistnienia, które w mediacji jest jak najbardziej pożądane, jako iż ludzie z reguły przyjmują pozytywny kierunek rozwoju (Rogers, 1989).

Rogers w swoich pracach opisuje charakterystykę tzw relacji wspomagającej, której inicjatorem może być każdy człowiek pod warunkiem, że jest w stanie działać w odpowiedni sposób, do którego wymagane są pewne cechy i umiejętności. Rozwój większości z nich można zaobserwować u osób które brały udział w mediacjach. Cechy takie to na przykład konsekwencja, wzbudzanie zaufania, wyrażana ekspresja, szacunek do swoich uczuć i uczuć innych, pełniejsze ich zrozumienie, większa siła wewnętrzna i pewność siebie, większe poczucie bezpieczeństwa, empatia, wrażliwość w relacji, większa kreatywność. Taka relacja wspomagająca, wykorzystująca powyższe elementy w odpowiednich momentach, jest w stanie jednostronnie podtrzymywać rozwój drugiej osoby, która nie musi posiadać wyżej wymienionych cech (Rogers, 1989). Proces mediacyjny może być wstępem do nawiązywania z innymi ludźmi tego typu kontaktu, co zwiększa prawdopodobieństwo, że ludzie w nim uczestniczący zaczną w życiu codziennym inicjować tego typu relacje z innymi, przyczyniając się w ten sposób do rozprzestrzeniania się większego zaufania w społeczeństwie.

Generalnie rzecz ujmując mediacja jest szeroko funkcjonalną metodą rozwiązywania kon-

fliktów, przy okazji będącą świetną metodą samopoznania i uświadomienia dla jednostki. Zawiera element terapeutyczny, którego wpływ, zależnie od warsztatu mediatora, może

być znikomy lub znaczny. To od nas mediatorów i naszego podejścia do klientów zależy więc, jak bardzo skorzystają oni z procesu.

Bibliografia

- Lewicka, A., Grudzińska, E. "Mediacja Sądowa: Alternatywna Metoda Resocjalizacyjna?" 2010.
Rogers, C. R. "O stawianiu się osobą" 1989.

Nagroda II konkursu – mediacja najlepszy sposób na konflikt

Joanna Haloń-Gnutek

Oczy podkute szafirowym sińcem

Pusty przedział. Padający śnieg za oknem. Równy stukot po szynach. Wracam z ciężkim plecakiem wrażeń. Dłuży mi się ta droga do domu jak nigdy, choć przez te trzy lata zaprzyjaźniłam się z nią przecież na dobre. Ale dziś, wbrew wszelkim prawom fizyki, jest okrutnie długa. Zamiast krzyczeć na całe gardło ze szczęścia i dzielić się z całym światem radością – dumam jeszcze, czy się nie przesłyszałam... Analizuję minuta po minucie dzisiejsze seminarium, każde słowo najsurowszego ciała profesorskiego, jakie znam, które miało się paścić nad moją licencjacką pracą... no właśnie, miało. A tu doceniono moje starania, pochwalono obrany kierunek zmagania z naukową materią. Jakież cztery lata temu wolałabym się udusić niż wciągać powietrze w murach jakiejś alma mater, a dziś oddycha nim każda komórka mojego ciała. ironia losu? Opatrzność?

Uśmiechnięte oczy w oprawie szafiru wywały mnie z tej zadumy, jak z głębokiego zimowego snu. – Pozwoli Pani, że się dosiądę? – pada grzeczność owa formułka. Nerwowo przecieram oczy, wpatrując się w ten fiolet... Boże, te oczy... skąd ja je znam? Kalejdoskop obrazów w głowie, by uchwycić te oczy. Na próżno. – Basiu, to naprawdę ty?!? Jak ty wydorosłałaś... Na ułamek sekundy odwracam

głowę w stronę okna, by ukryć właśnie spoczone oczy. – Dobry wieczór! odpowiadam szeptanym wzruszeniem...

/cztery lata wcześniej/

Była wrednym babsztylem, który miał upodobanie w dręczeniu innych. Mnie szczególnie. Nadciągała apokalipsa, gdy otwierała dziennik. Czepiała się o każdą godzinę nieobecności. O każde zdanie dyktowanej notatki. O każde łamane słowo, będące rękomią definitywnej poprawy zachowania. Co ona mogła wiedzieć o trzaskających drzwiach na dobranoc i nieprzespanych nocach na klatę? Nie lubiłam jej. Nienawidziłam, od początku. Od pierwszej wrześniejszej lekcji, gdy przyszała się do mojego kolczyka... na brwi. Ze to niby nie dziewczęce, niezgodne ze statutem. I tak co lekcję płynęły kolejne rozdziały umoralniającej nauki. Po kilku tygodniach zrodziło się we mnie postanowienie, że będzie miała otoczone oczy i to nie najdroższym na kosmetycznym rynku cieniem. Niech no tylko poprosi, dostanie taki prezent, choćby na Gwiazdkę.

Poniedziałkowe zajęcia płynęły wartkim nurtem, zahaczając o zatoczki politycznego układu świata, aktualnej prezydentury, cen ropy na arabskich rynkach. Mikrolekcja o makro-

sprawach. W ostatniej ławce pod oknem wtu-
lałam się w marzenia o wielkiej miłości tak
usilnie, że zapach nieznanego jeszcze mężczy-
zny mojego życia wprowadzał się już do nasze-
go wspólnego domu. Nawet nie wiem kiedy
zorientowała się, że zlekceważyłam definicję „
embarga”. Stała nade mną i rozpoczęła szu-
fladkowanie moich życiowych celów, przegła-
dając je w lustrze osiągnięć klasowych prymu-
sów. Impuls był szybszy od światła. Uderzy-
łam ją w twarz. Zamarłam na setną sekundę.
... i wybiegłam ze szkoły. A więc stało się. Wy-
łało się wszystko, wybuchło w dwójnasób. Ko-
lejnych dwóch dni nie pamiętam. Po rozmowie
w gabinecie dyrektora szkoły osobista rodzi-
cielka wytłumaczyła mi "argumentem siły" nie-
stosowność mojego zachowania...

Piątkowym przedpołudniem zadzwonił tele-
fon. Marudząc pod nosem, podeszłam do tele-
fonu – matka znowu zapomniiała rano kazać mi
iść do szkoły, więc pewnie teraz dzwoni, by
nadrobić rodzicielską powinność. W słuchaw-
ce odezwał się ciepły niski głos, który śmiał
nazwać mnie Barbarą. Przytaknęłam. Zaczął
mówić o poniedziałkowej lekcji. Z początku
nie chciałam o niczym słyszeć, znów jakieś ga-
danie o szukaniu porozumienia w sytuacji kon-
fliktowej. Znam to na pamięć. Tysiące rozmów
z pedagogiem, który nerwowo patrzył na zega-
rek i wychowawcą, którego najpotężniejszą
bronią był dziennik z danymi kontaktowymi do
matki. Tyle że moja matka udaje ją tylko przed
obcymi, w domu byłam dla niej nikim. Ten
straszak więc na mnie nie działał.

Poszłam na tę rozmowę wyłącznie z cieka-
wości. Błękitna kamienica na Starym Mieście,
drugie piętro. To chyba tutaj. Wchodząc do se-
kretariatu, rzuciłam groźne spojrzenie storczy-
kowi stojącemu na oknie parapetu. W środku
zimy z kwit? Pewnie sztuczny... Pokazowo

marszczę brwi na widok dziewczyny zza pulpi-
tu. Przedstawiam się. Zza uchylonych drzwi
słyszę znajomą barwę głosu. Wbrew sobie nie-
grzeczność zostawiam na wieszaku, w kieszeni
powycieranej na łokciach kurtki. dobrowol-
ność, bezstronność, neutralność, poufność, ak-
ceptowalność, bezinteresowność, profesjona-
lizm, szacunek... – kim ona jest...? gdzie ja je-
stem...? Tak zaczęła się długa podróż, na końcu
której: ja przeprosiłam belfrowskie oczy za
podkucie szafirowym sińcem, fioletowe oczy
przeprosiły mnie za "belfrowskie dręczenie".

Podczas tych kilku spotkań kipiało moimi
emocjami. Choć wszystko zdawało mi się ja-
sne, w chwili „bezpośredniej” rozmowy wraca-
ły żale z każdej lekcji, z każdej przerwy. Bo wy-
rzuciła mój zeszyt do kosza na śmieci za popla-
mioną okładkę (... mój młodszy brat złapał go
upapranymi soczkiem rączkami). Bo oskarżyła
mnie o kradzież markera do tablicy (... siedzia-
łam najbliżej biurka). Bo nagadała mojej mat-
ce, gdy wpłacała w sekretariacie szkoły pieni-
dze na ubezpieczenie, że uciekałam z klasówki
(... po prostu stchórzyłam przed kolejną „pa-
lą”). Zwłaszcza za to ostatnie bolało dosyć dłu-
go. Całe szczęście to była zima i pod swetrem
zdołałam wiele ukryć. Miałam ochotę uduśić
to babsko. I gdy byłam gotowa zrobić to bez
wahania, gołymi rękami, pani Weronika zabie-
rała mnie do drugiego pokoju, który miał wła-
ściwości wyciszania zgiełku myśli i nazywania
rzeczy po imieniu, na nowo. Jej obecność była
nie do przecenienia. Stale przypominane jasne
reguły gry od początku dawały mi poczucie
bezpieczeństwa. Była szczerze zainteresowana
tym, czego pragnę, ale nie pomagała w nazywa-
niu marzeń. Traktowała moje słowa poważnie,
ale uczyła ich ciężaru gatunkowego, pokazując,
jak rozumie je druga strona. Z przeszłości
przekierowała moje spojrzenie w przyszłość
i doprowadziła do tego, że w końcu naprawdę
usłyszałam, co miał mi do powiedzenia ten

babsztyl. A miał wiele... Że chce mnie udusić gołymi rękami, nawet przy świadku. Że bardziej niż siniec bławatkowy boli ją nieodrabianie przeze mnie zadań domowych i brak przygotowania do zajęć. Że bardziej niż ucieczka ze szkoły smuci ją to, że uciekam od problemów w ślepą uliczkę. Że należy mi się natychmiastowe relegowanie ze szkoły, ale wstawiła się za mną i poprosiła o mediację. Że za ten „sierpowy” żąda przeprosin na forum klasy i chodzenia do końca roku na prowadzone przez nią fakultety. Odbiłam piłeczkę i postawiłam swoje warunki: przeprosiny przy klasie za drwienie z kolczyka, zniszczenie zeszytu, sprawę z markerem... i możliwość siedzenia pod oknem w ostatniej ławce do końca roku. Nazajutrz byłyśmy rozliczone. A ponieważ wisiało nade mną skierowanie do ośrodka, musiałam obiecać obecność na tych nieszczęsnych fakultetach, na które nikt oprócz mnie nie chciał przychodzić. Z tygodnia na tydzień babsztyl zmieniał się w cudownego przewodnika nie tylko po współczesnej cywilizacji, ale ludzkich relacjach i społecznych uwarunkowaniach. Świat nabierał ko-

loru szafirowego fioletu. Stosy papierów leży się w różnych kątach mego pokoju. Budziłam się w nocy, obłana zimnym potem, czy na pewno mój referat przepisałam na czysto.... Czas do matury przebiegł przez kalendarz jak młodzieniaszek. Całe lato na zmywaku pozwoliło mi zacząć studia w Stolicy. A gdy chciałam podziękować „szafirowym oczom” za to, co ze mną zrobiły, w sekretariacie szkoły usłyszałam, że w sierpniu odeszły na emeryturę, ale zostały dla mnie list. Mała koperta a w niej karteczka: „Basiu, moim zadaniem było stać się „niepotrzebną” w Twoim życiu. Chyba mi się to udało...”.

Po ułamku sekundy odwracam głowę od okna, z oczami zaszklonymi coraz bardziej. - Dobry wieczór! – odpowiadam szeptanym wzruszeniem... Jakże szybko minęła ta droga do domu, choć przez te trzy lata zaprzyjaźniłam się z nią przecież na dobre. Dziś, wbrew wszelkim prawom fizyki, z okropnie długiej nagle stała się okrutnie krótsza...

Wyróżnienie II konkursu – mediacja najlepszy sposób na konflikt

Magdalena Sitko

Złota rybka

Za górami, za lasami, za siódma krainą,
żyli sobie dwaj królowie ze swoją rodziną.
Wzdłuż granicy obu królestw rzeka przepływała,
Przy kamieniu Złota Rybka norkę swoją miała.

Rybka, jak już wszyscy wiedzą, spełniała życzenia,
tego, który wczesnym rankiem był u jej kamienia.
Stali w wodzie więc królowie przez rok prawie cały,
Zziębnięci i przemoczeni, nie raz chorowali.

Żaden nie chciał się oddalić, no bo wtedy biada,
strach, że rybka, spełni prośby drugiego sąsiada.
Z rzadka z sobą rozmawiali, częściej się kłócili,
czasem głośno powzdychali i słowa rzucili
- Dni mijają, słońce ciągle wschodzi i zachodzi,
Mój sąsiedzie, możny królu, czy ktoś nas pogodzi?

Aż któregoś dnia o świcie rzeka bulgotała
i z powstałej białej piany Syrenka wyjrzała.
Popatrzyła, pomyślała, głową pokiwała
i syrenim, srebrnym głosem, cicho zaśpiewała.

- Czy to nie wstyd wam królowie ciągle siedzieć w wodzie?
Opowiedzcie mi o wszystkim, może pomóc mogę.
Rozmawiali przez dzień cały, już noc zapadała,
Gdy Syrenka kontrakt zgody z królami spisała.

Zapisane jest w nim wszystko to, co ustalono
- poszczególne dni tygodnia królom przydzielono.
Zaś w niedzielę Złota Rybka ma czas wypełniony
Zabawami, gonitwami w czystej rzecznej toni.
Z tej powiastki morał taki wyciągnąć się uda:
"Pamiętajcie, że mediacja może czynić cuda"

Informacja o mediatorach

Oddział we Wrocławiu

Ewelina Kościukiewicz-Świerczewska – członek założyciel i prezes wrocławskiego oddziału PCM, mediator w sprawach cywilnych przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, przedsiębiorca. Absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu Wydział Prawa i Administracji, kierunek prawo. Ukończyła podyplomowe studia Akademia Mediatora w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej we Wrocławiu oraz specjalistyczne szkolenie z mediacji rodzinnych, cywilnych, gospodarczych, pracowniczych w Polskim Centrum Mediacji. Uczestniczyła w cyklu szkoleń Lider – NGO i w Szkole Trenerów Stowarzyszenia Centrum Edukacji Cel we Wrocławiu. Wolontariusz w Biurze Pomocy Prawnej. Jako prawnik popiera formalne rozwiązania związane z problematyką rodzinną, a jako mediator głęboko wierzy w idee mediacji rodzinnych jako sposób alternatywnego rozwiązania sporu z uwzględnieniem uczuć, potrzeb i emocji drugiej osoby. Szczególnie wtedy, gdy najwyższym dobrem jest szczęście i spokój dzieci w sytuacji rozwodowej rodziców.

Zainteresowania: mediacje rodzinne, prawo rodzinne, psychologia.

Marek Wojciechowski – absolwent Wyższej Szkoły Handlowej we Wrocławiu, magister europeistyki.

Wiceprezes i założyciel oddziału dolnośląskiego Polskiego Centrum Mediacji (posiada certyfikat PCM nr 412/MR/09/010), wpisany na listę Sądu Okręgowego we Wrocławiu.

Trener biznesu i wieloletni manager w międzynarodowej korporacji.

Wiceprezes i założyciel Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Problemami Neurologopedycznymi "Głos", zajmującego się terapią osób niepełnosprawnych.

Swoje kompetencje pogłębia studiując psychologię kliniczną w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej i w Instytucie Psychologii Stosowanej na kierunku psychoterapii.

Prywatnie uprawia nurkowanie, narciarstwo, turystykę motocyklową i żeglarstwo.

Elżbieta Francuz – ukończyła Akademię Mediatora w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w 2009r. oraz szkolenia z mediacji cywilno-gospodarczych i rodzinnych w Polskim Centrum Mediacji. Mediator w sprawach cywilnych przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu. Przez wiele lat była kuratorem społecznym w sądzie rodzinnym. Od 6 lat prowadzi grupę wsparcia dla rodziców w Towarzystwie Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych Powrót z U.

Anna Konopka – Ukończyła Terapię Pedagogiczną z Pedagogiką Specjalną na Uniwersytecie Opolskim, Podyplomowe Studia Nauk o Rodzinie na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu oraz specjalistyczne szkolenie z mediacji rodzinnych w Polskim Centrum Mediacji w Warszawie. Od kilku lat członek Polskiego Centrum Mediacji – oddział we Wrocławiu. Aktualnie zdobywa kwalifikacje z systemowej terapii rodzin w Ośrodku Szkoleń Systemowych w Krakowie. Odbywa staż z terapii rodzin w Centrum Zdrowia Psychicznego "Neuromed" oraz na oddziale dziennym psychiatrii dziecięcej w Szpitalu Psychiatrycznym we Wrocławiu. Posiada doświadczenie w pracy z dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi. Realizuje autorskie spotkania dla rodziców z zakresu wychowania, komunikacji, rozwiązywania konfliktów oraz współtworzy spotkania z zakresu rozwoju osobistego. W wolnym czasie lubi wędrować po górach, interesuje się ceramiką.

Ewelina Gombrych-Stemplowska – absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego, na wydziale prawa, administracji i ekonomii, kierunku administracja. Mediacjami zajmuje się od 2012 roku. Ukończyła szkolenia z zakresu mediacji cywilnych, rodzinnych i gospodarczych z elementami mediacji pracowniczych. Prowadzi mediacje sądowe jak i przed sądowe – m. in. przygotowywanie planów rodzicielskich. Wieloletni pracownik administracji publicznej i działacz społeczny wśród lokalnej społeczności.

Józef Gregorczyk – absolwent prestiżowych studiów menedżerskich MBA (Magisterskie Studia Menedżerskie – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu; Wydział Zarządzania, Informatyki i Finansów; Specjalność Zarządzanie przedsiębiorstwem).

Profil zawodowy techniczno-ekonomiczny i zarządzania.

Bardzo duże doświadczenie w zarządzaniu przedsiębiorstwem działającym w formie spółki kapitałowej.

Posiada uprawnienia w zakresie przepisów prawa energetycznego, norm technicznych, jakościowych, kosztorysowych i budowlanych.

Przebyte szkolenia w zakresie zarządzania finansami, ukończony kurs dla kandydatów do rad nadzorczych i zarządów spółek Skarbu Państwa.

Mediacje zarówno gospodarcze, jak i cywilne są jego pasją – posiada w tym względzie duże pozytywne doświadczenie doprowadzając wiele skomplikowanych postępowań do ugody.

Przeszkolony w zakresie mediacji cywilnych, gospodarczych, pracowniczych, medycznych, karnych i rodzinnych w oparciu o przepisy kodeksu prawa cywilnego, kodeksu spółek handlowych i kodeksu karnego.

Uczestniczył w wielu misjach gospodarczych oraz przebywał na kontraktach zagranicznych przy realizacji projektów przemysłowych w krajach takich, jak Anglia, Kanada, USA, Indie, Chiny, Turcja, Japonia, Brazylia, Dania, Tanzania, Zambia, RPA (ONZ, UNESCO) – w sumie około 8 lat.

Motto życiowe – ETOS PRACY oparty na pracowitości, w której się wychował i wyznaje zasadę:

"Tylko praca mówi nam to i czyni nas tym KIM NAPRAWDĘ JESTESMY".

Dominika Błazewicz – psycholog społeczny z dodatkową specjalizacją z zarządzania zasobami ludzkimi. Pierwszą szkołę mediacji ukończyła w grudniu 2010 roku a następnie, uzupełniające szkolenie z mediacji cywilnych, w połowie 2012 roku. W swoim doświadczeniu ma mediację gospodarczą, zakończoną podpisaniem ugody oraz liczne nieformalne mediacje pracownicze w korporacji finansowej, w której pracuje od ponad 6 lat dziale HR.

Jakub Wiśniewski – absolwent Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu na wydziale Zarządzania Informatyki i Finansów. Zawodowo wykonuje pracę i pełni funkcję Głównego Księgowego. Ukończył Specjalistyczne Szkolenie z Mediacji Cywilnych i Gospodarczych. "Uważam, że zawsze i w każdym czasie należy ze sobą rozmawiać. To podstawa zaufania i zrozumienia nie tylko w rodzinie, ale w biznesie". Prywatnie mąż i ojciec dwuletniego chłopca uwielbiający spędzać wolny czas zarówno na pieszych wędrowskich w górach jak i podróżując na rowerze.

Ewa Kowalczyk – absolwent Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu – wydział rehabilitacji.

Dodatkowo ukończone studia podyplomowe:

Wyższej Szkole Psychologii Społecznej – wydział zamiejscowy we Wrocławiu – Akademia Mediatora

Uniwersytet Ekonomiczny – marketing i zarządzanie

Szkolenia: m. in. coaching i mentoring, mediator cywilny.

Na co dzień: na stanowisku Dyrektora marketingu w firmie rehabilitacyjno – medycznej.

Zainteresowania: sport, taniec, psychologia

Grzegorz Sługocki – na co dzień funkcjonariusz policji w komendzie w Nysie. Ponadto jest kuratorem sądowym (społecznym) przy Sądzie Rejonowym w Nysie. Ukończył studia teologiczne na Uniwersytecie Opolskim. W PCM odbył specjalistyczne szkolenie z Mediacji Rodzinnych. Aktualnie jest kierownikiem filii w Nysie, Oddziału PCM Wrocław. Ukończył kursy: zarządzanie zasobami ludzkimi elementami prawa, komunikacja interpersonalna. W chwili obecnej przygotowuje się do obrony pracy na studiach podyplomowych z resocjalizacji (Wyższa Szkoła Zarządzania "Edukacja" we Wrocławiu). W chwili wolnej gra na instrumentach klawiszowych.

Anna Widlicka – jest pedagogiem i socjoterapeutą. Ukończyła pedagogikę, a następnie studia podyplomowe z pedagogiki specjalnej, specjalność: rewalidacja; oraz z zakresu doradztwa psycho-pedagogicznego na Uniwersytecie Wrocławskim. Ukończyła także studia podyplomowe z pedagogiki specjalnej, specjalność: socjoterapia w Dolnośląskiej Szkole Wyższej i od 5 lat prowadzi grupy socjoterapeutyczne dla młodzieży w wieku gimnazjalnym. Ostatnio ukończyła dwustopniowy kurs doskonalący z systemowej terapii rodzin w Towarzystwie Terapii i Psychoterapii "PLUS", który pozwolił jej nabyć uprawnienia i zdobyć doświadczenie w systemowej terapii rodzin. Od 9 lat pracuje jako pedagog w gimnazjum. Doskonaliła się zawodowo kończąc szkolenie dotyczące mediacji rodzinnych w Polskim Centrum Mediacji. Mediator w sprawach cywilnych w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu.

Alicja Osio – członek PCM, trener, pedagog.

Mediator z listy stałych mediatorów w sprawach cywilnych zgłoszonej prezesowi Sądu Okręgowego we Wrocławiu. Ukończyła szkolenie dla mediatorów rodzinnych w Polskim Centrum Mediacji w Warszawie.

Prowadzi szkolenia dla kadry oświatowej z zakresu umiejętności interpersonalnych i pedagogicznych. Doświadczenie pedagogiczne zdobywała pracując z młodzieżą niemiecką, hiszpańską i marokańską.

Doktorantka Uniwersytetu Wrocławskiego. Jest autorką naukowych publikacji dotyczących mediów, edukacji międzykulturowej i kształtowania się poczucia tożsamości kulturowej.

Prywatnie podróżnik, miłośnik gór i żagli.

Oddział w Radomiu

Małgorzata Mąkosa

Wykształcenie

Katolicki Uniwersytet Lubelski- Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji -2005, Wyższa Szkoła Biznesu w Radomiu - studia podyplomowe –Zarządzanie w Administracji Publicznej - 2006, szkolenia z zakresu mediacji cywilnych, gospodarczych, rodzinnych, karnych, karnych z nieletnim sprawcą czynu karalnego, szkolenia z zakresu współpracy mediatora z sądem i konstruowania porozumień mediacyjnych.

Doświadczenie zawodowe

1978 -1988 Wojewódzki Szpital Zespolony w Radomiu Wydział Pomocy Społecznej, 1990 do nadal – pełnomocnik B. O. I. B., „Zespół” ds. kontaktów z instytucjami i organami administracji i finansów, prowadzi szkolenia z zakresu mediacji, wykładowca WSB w Radomiu, prezes PCM Oddział w Radomiu, prowadzi staże mediacyjne.

Doświadczenie w mediacji

Mediator od 2005 r. Specjalizuje się w mediacjach rodzinnych, karnych, z nieletnim sprawcą czynu karalnego, cywilnych, gospodarczych. Wpisana na listę stałych mediatorów Sądu Okręgowego w Radomiu.

Maria Narojczyk

Wykształcenie

UMCS w Lublinie: Wydział Pedagogiki i Psychologii 1974–1978r. Studia Podyplomowe na Uniwersytecie Warszawski z zakresu Problemów Rodziny. Kursy i szkolenia dot. diagnozy pedagogicznej, konfliktów i kryzysów w rodzinie, krótkoterminowej terapii rodzin. Szkolenia z mediacji: karnych, z nieletnim sprawcą czynu karalnego, rodzinnych, cywilnych i gospodarczych.

Doświadczenie zawodowe

Od 1978 przez trzy lata pracowała na stanowisku kuratora zawodowego dla nieletnich przy Sądzie Rejonowym w Radomiu. Od 1981 jest zatrudniona w Rodzinnym Ośrodku Diagnostyczno – Konsultacyjnym w Radomiu. Trudni się diagnozą pedagogiczną w sprawach karnych, opiekuńczych i rozwodowych. Posiada wieloletnie do-

świadczenie jako kurator społeczny w pracy z rodziną problemową i młodzieżą zdemoralizowaną. Pełni funkcję biegłego sądowego przy Sądzie Okręgowym w Radomiu.

Doświadczenie w mediacji

Mediator od 2000. Specjalizuje się w mediacjach rodzinnych, karnych z nieletnim sprawcą czynu karalnego, cywilnych, gospodarczych

Marianna Chamerska

Wykształcenie

Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie 1995-2000 r. – mgr pedagogiki resocjalizacyjnej. Szkolenia z mediacji: karnych, z nieletnim sprawcą czynu karalnego, rodzinnych, cywilnych i gospodarczych

Doświadczenie zawodowe

W trakcie wieloletniej kariery zawodowej od 2004 roku pracuje z dziećmi niewidomymi i niedowidzącymi jako nauczyciel wychowawca

Doświadczenie w mediacji

Mediator Polskiego Centrum Mediacji od 2006 roku, wpisana na listę stałych mediatorów Sądu Okręgowego w Radomiu. Realizuje mediacje karne, rodzinne, gospodarcze.

Agnieszka Piątek

Wykształcenie

Uniwersytet Jagielloński – mgr socjologii w zakresie pracy socjalnej – 1992 – 1997, Wyższa Szkoła Handlowa – studia podyplomowe w zakresie organizacji i zarządzania pomocą społeczną – 2001 – 2002, Szkolenia z mediacji: karnych, z nieletnim sprawcą czynu karalnego, rodzinnych, cywilnych, gospodarczych.

Doświadczenie zawodowe

Od początku zawodowo związana z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Radomiu. Nauczyciel, wykładowca i trener w zakresie pracy socjalnej i polityki społecznej, Współzałożycielka trzech organizacji pozarządowych. Od 1999r członek Zespołu ds. Wprowadzania Mediacji w Polsce, przekształconego w Polskie Centrum Mediacji

Doświadczenie w mediacji

Od 2006 r. prowadzi mediacje rodzinne, cywilne, karne i z nieletnim sprawcą czynu karalnego.

Małgorzata Stan-Siewierska

Wykształcenie

Uniwersytet Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie Wydział Prawa i Administracji kierunku administracji i prawa. Aplikacja radcowska w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Kielcach. Studia podyplomowe w zakresie Prawo Europejskie na wydziale nauk społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji w Kielcach. Szkolenia z zakresu mediacji rodzinnej i cywilnej.

Doświadczenie zawodowe

W latach 1981 do 1983 w administracji rządowej, od 1992 do 2008 jako radca prawny w bankach PBK S. A., BGŻ, PBI S. A., Kredyt Bank S. A. Pekao S. A. Od 2005r jako radca prawny Wodociągów Miejskich w Radomiu. Od 2000r do 2003 jako wykładowca w Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu, od 2002r do 2005r jako wykładowca Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego oraz od 2001r do 2006r wykładowca Zakładu Doskonalenia Zawodowego. Od 2009r w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi wykłady z zakresu prawa pracy, prawa związanego z rozwiązywaniem problemów przemocy w rodzinie oraz pomoc prawna. Współzałożycielka organizacji pozarządowej

Doświadczenie w mediacji

Od 2007 r. wpis na listę mediatorów prowadzoną przez Sąd Okręgowych. Specjalizuje się w mediacjach rodzinnych, gospodarczych, cywilnych.

Maria Dobosz

Wykształcenie

Katolicki Uniwersytet Lubelski – Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, w Lublinie tytuł magistra. Wyższa Szkoła Nauk Społecznych Technicznych w Radomiu Podyplomowe Studia – Przygotowanie Pedagogiczne Uniwersytet Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie – studia podyplomowe – Ochrona Własności Intelektualnej. Stowarzyszenie Organizacji Pozarządowych ‘STOP’ – Trener Mediacji Rodzinnych. Ukończone kursy z zakresu mediacji rodzinnej, gospodarczej i cywilnej – PCM i SMR

Doświadczenie zawodowe

2009 – Wyższa Szkoła Nauk Społecznych i Technicznych w Radomiu, nauczyciel akademicki z zakresu mediacji i komunikacji.

Doświadczenie w mediacji

Mediacje rodzinne, karne, gospodarcze, cywilne, rodzinne od 2007r. mediator wpisany na listę mediatorów sądowych Sądu Okręgowego w Radomiu.

Informacja o mediatorach

Siedziba Oddziału Polskiego Centrum Mediacji w Radomiu mieści się w centrum miasta przy ul. 25-go Czerwca 45 na pierwszym piętrze. Zainteresowanych prosimy o kontakt telefoniczny 603 887 165.

Drodzy Mediatorzy,
Poniżej znajdziecie propozycje zmian do Kodeksu Postępowania Karnego w zakresie mediacji. Projekt po zatwierdzeniu przez Rząd jest obecnie procedowany w Sejmie.
Projekt z dnia 25 stycznia 2011 r. – wersja po poprawkach legislacyjnych.

USTAWA

z dnia.....

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw¹ – zakresie dotyczącym mediacji

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.²) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 23a otrzymuje brzmienie:

"Art. 23a. § 1. Sąd, referendarz sądowy, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, może z inicjatywy lub za zgodą oskarżonego i pokrzywdzonego, skierować sprawę do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego między pokrzywdzonym i oskarżonym, o czym zawiadamia się ich pisemnie, informując o celach i zasadach mediacji, w tym o treści art. 178a; informację przekazuje się pokrzywdzonemu po wyrażeniu zgody na mediację przez oskarżonego.

§ 2. Postępowanie mediacyjne nie powinno trwać dłużej niż miesiąc, a jego okresu nie wlicza się do czasu trwania postępowania przygotowawczego.

§ 3. Postępowania mediacyjnego nie może prowadzić osoba, co, do której w sprawie zachodzą okoliczności określone w art. 40-41, czynny zawodowo sędzia, prokurator, adwokat, radca prawny, a także aplikant do tychże zawodów, ławnik sądowy, referendarz sądowy, asystent sędziego, asystent prokuratora, funkcjonariusz policji oraz funkcjonariusz Służby Więziennej; przepis art. 42 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Udział oskarżonego i pokrzywdzonego w postępowaniu mediacyjnym jest dobrowolny. Zgodę na uczestniczenie w mediacji odbiera organ kierujący sprawą do mediacji lub mediator, po wyjaśnieniu oskarżonemu i pokrzywdzonemu istoty i zasad postępowania mediacyjnego i pouczeniu ich o możliwości wycofania tej zgody aż do zakończenia postępowania mediacyjnego.

§ 5. Instytucja lub osoba do tego uprawniona sporządza, po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego, sprawozdanie z jego wyników. Do sprawozdania załącza się ugodę podpisaną przez oskarżonego, pokrzywdzonego i mediatora, jeżeli została zawarta

§ 6. Mediację prowadzi się w sposób bezstronny i poufny.

§ 7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, cel, zasady i sposób przeprowadzania mediacji, regulując zwłaszcza warunki, jakim powinny odpowiadać instytucje i osoby uprawnione do jej przeprowadzenia, sposób ich powoływania i odwoływania oraz szkolenia mediatorów, zakres i warunki udostępniania im akt sprawy, formę i zakres sprawozdania z wyników postępowania mediacyjnego, mając na uwadze potrzebę skutecznego przeprowadzenia tego postępowania. "

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

"§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do obowiązku wynikającego z ugody zawartej przed sądem lub referendarzem sądowym a także ugody zawartej w postępowaniu mediacyjnym."

c) po 3 dodaje się § 4 w brzmieniu:

"§ 4. Sąd lub referendarz sądowy odmawia nadania klauzuli wykonalności ugodzie zawartej przed mediatorem, w całości lub części, jeżeli ugoda jest sprzeczna z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa."

2) po art. 178 dodaje się art. 178a w brzmieniu:

"Art. 178a. Nie wolno przesłuchać jako świadka mediatora co do faktów, o których dowiedział się od oskarżonego lub pokrzywdzonego prowadząc postępowanie mediacyjne, z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego."

Art. 2. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r., Nr 46, poz. 275, z późn. zm.³) w art. 45 po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

"§ 2a. W wypadku wszczęcia postępowania mediacyjnego, czasu jego trwania nie wlicza się do okresu przedawnienia".

d) po § 7 dodaje się § 8 w brzmieniu:

"§ 8. W ramach czynności wyjaśniających organ je prowadzący może, z inicjatywy lub za zgodą osoby określonej w § 6 i pokrzywdzonego, skierować sprawę do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia mediacji. Art. 23a Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio."

- 1 Niniejszą ustawą zmienia się także: ustawę z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych, ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, ustawę z dnia 25 czerwca 1985 r. o prokuraturze, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ustawę z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, ustawę z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, ustawę z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, ustawę z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich
- 2 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 27, poz. 162, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 oraz Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280 i Nr 240, poz. 1430 i 1431.
- 3 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 1989 r. Nr 61, poz. 363, z 1991 r. Nr 62, poz. 261, z 1993 r. Nr 59, poz. 270, z 1995 r. Nr 89, poz. 443, z 1996 r. Nr 156, poz. 779, z 2003 r. Nr 229, poz. 2272 oraz z 2011 r. Nr 240, poz. 1431.